

P E T E R G A R D E

VERDENS LITTERATURENS JURA

BIND I

**VERDENSLITTERATURENS JURA
BIND I**

P E T E R G A R D E

VERDENS
LITTERATURENS
JURA

B I N D I

DJØF FORLAG
2021

Peter Garde

Verdenslitteraturens jura, bind I af III

1. udgave, 1. oplag

© 2021 by Djøf Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Marianne Tingkov

Sats: Mette Schou

Billedredaktion: Mette Katrine Lybye Grundahl

Omslagsbillede: Kobberstik af William Hogarth med titlen *Woman Swearing a Child to a Grave Citizen* (1816).

Tryk: Clemensstrykkeriet, Viborg

Denne publikation er udgivet med støtte fra

DREYERSFOND

Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond
Hoffmann og Husmans Fond

Printed in Denmark 2021

ISBN 978-87-574-3946-5

e-bog ISBN: 978-87-719-8595-5

Oversigt over alle bind

BIND I

- I. OLDTIDEN
- II. MIDDELALDEREN
- III. RENÆSSANCEN; RABELAIS OG SHAKESPEARE
- IV. FRANSK KLASSICISME
- V. OPLYSNINGEN; HOLBERG OG FIELDING
- VI. TYSK KLASSIK OG TIDLIG ROMANTIK
- VII. ROMANTIK; SCOTT, HOFFMANN OG HUGO

BIND II

- VIII. BALZAC, STENDHAL OG DICKENS
- IX. DUMAS, TROLLOPE OG DE FØRSTE AMERIKANERE
- X. IBSEN, DOSTOJEVSKIJ OG COLLINS
- XI. CARROLL, BROWNING, ZOLA OG TWAIN
- XII. STEVENSON, STRINDBERG, MAUPASSANT, FRANCE
- XIII. OMKRING ET ÅRHUNDREDSKIFTE; JEANNE D'ARC
- XIV. VERDENSKRIGEN; GALSWORTHY

BIND III

- XV. KAFKA, FINLAND OG A. P. HERBERT
- XVI. WEIMARREPUBLIKKEN; BRECHT OG FAULKNER
- XVII. DET TREDJE RIGE; BERGENGRUEN, HARE
- XVIII. ANDEN VERDENSKRIG; CAMUS
- XIX. TO STORE SCHWEIZERE
- XX. AUCHINCLOSS OG SCIASCIA
- XXI. BÖLL, GULAG OG DARIO FO
- XXII. RUMPOLE OG NAZIDOMMERNE
- XXIII. AMERIKANSKE RETSSALSDRAMAER
- XXIV. SCHIRACH OG EN STOR NORSK ROMAN

Indholdsfortegnelse

Indledning	11
DEL I OLDTIDEN	19
Det Gamle Testamente, Akan, David, Salomon, Nabot, Job og Susanna . . .	21
Det Ny Testamente, den utro godsforvalter og kvinden grebet i hor	32
Homer og heltetidens rets- og statsorden	38
Hesiodos og jerntidens vrangdomme	41
Solon, statsmand, lovreformatør, digter	43
Aischylos, Atræiderne og Areopagos.	47
Sofokles og den skæbneramte thebanske kongeslæggt	52
Herodot og gudernes misundelse, en ekskurs.	58
Aristofanes og de atheniensiske folkedomstole	61
Plautus og romerretten	69
Terents, fædre, sønner og en snyltegæst.	75
Cicero, Clodierne og nødværgeretten	77
Ovid, Sofokles, Homer og proceduren om Achilles' våben	83
DEL II MIDDELALDEREN.	87
Tusind og én Nat og den pukkelryggedes fire alternative drabsmænd. . . .	89
Tanukhi al-Muhassin ibn Ali, en mesopotamisk dommer.	96
Rolandskvadet, den kristen-feudale retstanke og slægtsansvaret.	100
Le Roman de Renart, Ræffuebogen, Goethe og ræven for retten.	104
Saxo, kong Frode, Hagbard, øldrikkeren og Vederloven.	111
Gottfried von Strassburg, Tristan og Isoldes jernbyrd	117
Njals Saga, "med lov skal man vort land bygge".	120

INDHOLDSFORTEGNELSE

Dante og Guds retfærdighed	126
Boccaccio, feministisk jura samt kloge og komiske dommere	132
Ibn Battuta, den rejsende dommer	136
Chaucer, den alvidende sagfører og stævningsmanden	140
François Villon, digter og galgenfugl	148
Sir Thomas Malory, straffefange, og kong Arthur	152
Advokat Pathelin, klædehandleren, fårehyrden og dommeren	155
DEL III RENÆSSANCEN; RABELAIS OG SHAKESPEARE	159
Nicolas de la Chesnaye og ædedolkenes sag.	161
Thomas More og utopien.	164
Gil Vicente, landsbydommeren, som ikke kunne læse, og æslet	169
François Rabelais, legal galimatias og en terningspillende dommer	172
Hans Sachs og den uadelige røver	179
Christopher Marlowe og djævelpagten	181
Shakespeare, Portia og mange andre dommere	186
Miguel de Cervantes, ridderen og retfærdigheden	205
John Webster og en djævel for retten	210
Lope de Vega og det spanske æresbegreb	214
DEL IV FRANSK KLASSICISME	221
Charles Sorel og justitsens korruption pr. ægtefælle	223
Corneille og duellens kodeks	226
Calderón og bondedommeren, der dømte i egen sag	231
Li Yu og den kinesiske distriktsdommer	235
Samuel Butler (d.æ.), Johan Herman Wessel, ridderen og stedfortræderen	237
John Bunyan og de forfulgte puritanere	241
Molière og kongen	244
La Fontaine og den stærkeres ret	249
Antoine Furetière, ægteskabstariffen og den procesgale sagførerdatte	255
Boileau og nodepulten	259
Racine og de tissende hundehvalpe, "se vore tårer".	262
Jacques Bossuet og kanslerens ligprædiken	266

La Bruyère og kritikken af solkongens justits	270
William Congreve og den nye komedie	274
DEL V OPLYSNINGEN; HOLBERG OG FIELDING	277
Daniel Defoe, John Gay og fangerne i Newgate	279
Lesage og de spanske corregidores og alguaziler	286
Ludvig Holberg, dommerne, advokaterne og en juridisk lærebog	290
Montesquieu og perserne i Paris	299
Henry Fielding, straffedommer og den realistiske romans mester	302
Marivaux og de gamle jurister som statister i kærlighedsspillet	313
Voltaire, retsskandalerne, Zadig, Candide og l'Ingénu	315
Tobias Smollett, den oversexede practical joker og fredsdommerne	321
Denis Diderot og klosterløftets bindende kraft.	327
Oliver Goldsmith og præstens prøvelser	333
DEL VI TYSK KLASSIK OG TIDLIG ROMANTIK	337
Lessing og retssagen om de tre ringe	339
Laurence Sterne og passet	345
Goethe, digterjurist.	347
Beaumarchais og godsherrens ret til brudens første nat	356
Wieland og processen om æslets skygge.	363
Gibbon, Justinian og romerretten	367
Schiller, kriminalpsykolog	371
William Godwin, anarkisten, der forkastede lov og ret	378
Kapnist og de russiske dommere	382
Heinrich von Kleist, positiv ret, naturret og nåde	384
Ivan Krylów, en russisk fabelmester.	394
Jane Austen og de båndlagte godser med meget mere jura	398
DEL VII ROMANTIK; SCOTT, HOFFMANN OG HUGO	403
Walter Scott og de skotske jurister	405
E. T. A. Hoffmann, kammerretsråd, og loppens gave	422
Clemens Brentano, ære og retfærdighed, ikke nåde.	431
Byron, Venedig, De Ti og friheden	434
Shelley, Beatrice Cenci og lordkansleren.	441

INDHOLDSFORTEGNELSE

Eugène Scribe og det glade liv på sagførerkontoret	445
Heinrich Heine, jøde, dr. jur. og lyrisk digter	448
Victor Hugo, kampen mod dødsstraffen og pligtens slave	454
Alexander Gribojedov, kejserlig russisk gesandt og dramatiker	464
Grillparzer, Habsburg og Bøhmen	466
Vigny og den fortiede sammensværgelse mod kardinal Richelieu	472
Manzoni og angerens under	477